

Уманський національний
університет садівництва
Факультет економіки і
підприємництва
Кафедра обліку і
оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВАХ»

Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Галузь знань	<u>07 «Управління та адміністрування»</u>
Спеціальність:	<u>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</u>
Освітня програма:	<u>Фінанси, банківська справа та страхування</u>
Форма навчання:	<u>денна, заочна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>3,5</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Галина Аніщенко
Профайллектора	https://oblik.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/profesorско-vikladackij-sklad/anischenko-galina-y.html
Контактна інформація лектора(e-mail)	anishchenkohalina@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=136
Адреса кафедри	м. Умань, вул. Інститутська, 1, корпус 5

Місце дисципліни в освітній програмі

Освітня програма	«Фінанси, банківська справа та страхування» https://finance.udau.edu.ua/assets/files/opponp/2022-072-bakalavr.v.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
Перелік фахових компетентностей (СК)	СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
Перелік програмних результатів навчання (ПР)	ПРН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. ПРН04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків,

	<p>банківської системи та страхування.</p> <p>ПРН11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПРН16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p>
Опис дисципліни	
Структура навантаження студентів	<p>Кількість годин – 105</p> <p>Кількість лекційних годин – 32</p> <p>Кількість практичних занять – 28</p> <p>Кількість годин для самостійної роботи студентів – 45</p> <p>Форма підсумкового контролю – залік</p>
Методи навчання	<p>Протягом вивчення дисципліни передбачено використання таких методів навчання за джерелом знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> – словесні: розповідь та пояснення під час проведення лекційних занять; бесіда, інструкції та пояснення – на практичних заняттях; – наочні: ілюстрування та демонстрування практичних прикладів, рисунків, формул з використанням технічних засобів навчання під час викладу навчального матеріалу на лекційних та практичних заняттях; – практичні методи: виконання студентами індивідуальних розрахункових завдань; – евристичні (пошукові): під час виконання здобувачами освіти науково-дослідних завдань. <p>Однією з форм сучасного навчального процесу є дистанційне навчання на платформі інформаційного освітнього середовища Moodle.</p> <p>Матеріали дисципліни «Бухгалтерський облік у фінансово-кредитних установах» освітньому середовищі Moodle розміщені за посиланням: https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=136</p>
Мета курсу	формування у здобувачів сучасної системи знань з теорії і практики бухгалтерського обліку у фінансово-кредитних установах, методології обліку за основними фінансовими операціями
Завдання курсу	набуття вмінь і навичок щодо застосування відповідних методів та прийомів обліку господарських операцій у банківській, бюджетній та комерційній сферах, пов'язаних із обліком активів, капіталу, зобов'язань

Зміст дисципліни	
Назва теми	Зміст теми
Змістовий модуль 1. ОБЛІК У БАНКАХ	
Тема 1. Основи побудови фінансового обліку в банках	<ol style="list-style-type: none"> 1. Банківська система України 2. Створення та ліцензування комерційних банків 3. Організація обліку у комерційних банках. Характеристика синтетичного та аналітичного обліку 4. Об'єкти бухгалтерського обліку комерційних банків України 5. План рахунків бухгалтерського обліку та основні принципи його побудови 6. Будова та порядок складання балансу комерційних банків
Тема 2. Облік касово-розрахункових операцій комерційних банків	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основи організації касової роботи комерційного банку 2. Документування операцій у прибуткових і видаткових касах 3. Інкасація грошової виручки 4. Зберігання та облік цінностей і документів у грошових сховищах банку 5. Синтетичний облік касових операцій та ревізія цінностей
Тема 3. Облік пасивних операцій комерційних	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення пасивних операцій банку. 2. Порядок та умови здійснення депозитних операцій комерційного банку.

банків	3. Облік депозитних операцій.
Topic 4. Accounting of active operations of commercial banks Тема 4. Облік активних операцій комерційних банків	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concept of bank credit and its classification 2. General accounting principles of credit transactions 3. Accounting for overdraft operations 4. Accounting for repo operations <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про банківський кредит та його класифікація 2. Загальні принципи бухгалтерського обліку кредитних операцій 3. Облік операцій за овердрафтом 4. Облік операцій РЕПО
Змістовий модуль 2. ОБЛІК У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ	
Тема 5. Основи побудови бухгалтерського обліку у бюджетних установах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджетний облік та його регламентація 2. Роль і завдання бухгалтерського обліку в управлінні бюджетною установою та особливості його організації 3. Документування господарських операцій та реєстри бухгалтерського обліку бюджетних установ 4. План рахунків бюджетної установи 5. Бюджетна класифікація: будова, роль і призначення видатків 6. Бухгалтерський баланс бюджетної установи та основні форми фінансової звітності
Тема 6. Облік доходів, видатків та фінансово-розрахункових операцій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи і методи фінансування бюджетних установ 2. Облік фінансування за відомчою структурою 3. Облік фінансування через органи ДКСУ 4. Облік касових операцій 5. Облік безготівкових операцій 6. Облік доходів і видатків
Змістовий модуль 3. ОБЛІК СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Topic 7. Accounting in insurance organizations Тема 7. Ведення обліку в страхових організаціях (залучений фахівець)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concept of insurance activity 2. Accounting for insurance payments and reinsurance operations 3. Accounting for insurance reserves 4. Accounting of income and expenses from insurance activities 5. Поняття страхової діяльності 6. Облік страхових платежів та операцій перестраховування 7. Облік страхових резервів 8. Облік доходів і витрат від страхової діяльності 9. Склад фінансової звітності суб'єктів діяльності
Змістовий модуль 4. ОБЛІК КРЕДИТНИХ СПІЛКАХ ТА ЛОМБАРДАХ	
Тема 8. Облік позикових операцій у кредитних спілках та ломбардах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація ломбардних операцій та їх документування. 2. Облік фінансових кредитів, виданих ломбардами. 3. Облік операцій з реалізації майна ломбардами. 4. Організація обліку операцій у кредитних спілках. 5. Облік зобов'язань, кредитів та фінансових інвестицій у кредитних спілках.

Політика дисципліни	
Організація навчання	Регулярне відвідування лекцій, активна участь на практичних заняттях, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи. Організація навчання відбувається згідно розкладу http://mkr.udau.edu.ua/
Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з навчальної дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи та модульного контролю тощо).
Політика щодо	Під час проведення контрольних заходів (тестування та темами курсу та

академічної добросесності	<p>модульними завданнями) та виконання завдань самостійної роботи здобувачі повинні дотримуватися правил академічної добросесності, які визначено Кодексом добросесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної добросесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недобросесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.</p> <p>Дотримання положень «Кодексу академічної добросесності УНУС» доступний за посиланням: https://mon.udau.edu.ua/assets/files/normativni/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf</p>
--------------------------------------	---

**Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни
«Бухгалтерський облік у фінансово-кредитних установах» (денна форма навчання)**

Види робіт	Поточне тестування та самостійна робота								Сума
	Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3	Змістовий модуль № 4	
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
Денна форма навчання									
Тестові завдання	4	4	4	4	4	4	4	4	32
Розрахункові завдання	4	4	4	4	–	4	4	4	28
Самостійна робота	5				5		5	5	20
Поточний модульний контроль	5				5		5	5	20
Усього	42				22		18	18	100

**Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни
«Бухгалтерський облік у фінансово-кредитних установах» (заочна форма навчання)**

Види робіт	Поточне тестування та самостійна робота								Сума
	Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3	Змістовий модуль № 4	
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
Тестові завдання	5				5		5	5	20
Розрахункові завдання	10				10		10	10	40
Самостійна робота	5				5		5	5	20
Контрольна робота	20								20
Усього	100								100

**Критерії оцінювання знань студентів при виконанні
та захисті контрольної роботи**

	1. Текст контрольної роботи	16 балів
1.1	Відповідність логічної побудови роботи назві теми (відповідності варіанту), а також поставленим цілям і завданням, пропорційність структури роботи	3
1.2	Правильність оформлення роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок	3
1.3	Повнота і відповідність висновків змісту роботи для кожного теоретичного питання	3
1.4	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду літературних джерел. Самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки студента – автора)	3
1.5	Правильність виконання практичного ситуаційного завдання. Обґрунтованість висновків. Правильно вказані нормативні документи	4
	2. Захист контрольної роботи	4 бали
2.1	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати	2

	дослідження.	
2.2	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди	2
Усього		20

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Аніщенко Г.Ю., Мельник Л.Ю. Бухгалтерський облік у фінансово-кредитних установах: методичні вказівки та робочий зошит для виконання розрахункових завдань студентами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної форми підготовки. Умань: ВПЦ «Візаві», 2023. 68 с.

2. Аніщенко Г.Ю., Мельник Л.Ю. Бухгалтерський облік у фінансово-кредитних установах: методичні вказівки для виконання самостійної роботи при вивченні дисципліни студентами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм підготовки. Умань : ВПЦ «Візаві», 2023. 14 с.

3. Аніщенко Г.Ю., Мельник Л.Ю. Бухгалтерський облік у фінансово-кредитних установах: методичні вказівки для виконання контрольних завдань та самостійної роботи студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» заочної форми підготовки. Умань : ВПЦ «Візаві», 2023. 48 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

База:

1. Атамас П.Й., Атамас О.П. Облік у бюджетних установах: навчальний посібник. Київ: ЦНЛ, 2019. 284 с.

2. Дідик А., Лемішовський В. Бюджетні установи : облік, оподаткування та звітність : навч. посібник. Львів: Видавництво «Апріорі», 2017. 168 с.

3. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності: підручник / А.Г. Загородній, І.Й. Яремок, Л.М. Пилипенко, А.С. Мороз. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 320с. (Розділ 6. Кредитні спілки та особливості обліку їхньої діяльності).

4. Лень В.С., Сидоренко О.О. Облік і аудит у страхових організаціях: навчальний посібник. – 3-тє вид., випр. і доповн. Київ: Каравела, 2017. 460 с.

5. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ): підручник. [2-ге вид., доп. і перероб.]. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 676 с.

6. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ): підручник [2-ге вид., доп. і перероб.]. К. : «Центр учбової літератури», 2017. 676 с.

7. Облік у бюджетних установах: навчальний посібник.- 2-е вид., виправ. / За заг. ред. Леня В.С. Київ: Каравела, 2017. 564 с.

8. Облік у бюджетних установах: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» / Череп А.В., Гамова О.В., Козачок І.А. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. 252 с.

9. Павелко О.В. Облік і звітність у банках: нав. Посіб. [Електронне видання]. Рівне: НУВГП, 2022. 336с. URL:

<https://ep3.nuwm.edu.ua/24616/1/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8>

%D0%BA%20%D0%9F%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D0%BB%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E.%
D0%92._zah.pdf

10. Смерічевський С. Ф., Кірізлєєва А. С. Фінансовий облік у банках : підручник; М-во освіти і науки України, Донецький держ. ун-т управління. Київ : Кондор, 2018. 407 с.

Допоміжна:

1. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова Правління Національного банку України від 11.09.2017р. № 89. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#n30>

2. Інструкція про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків: Постанова Правління Національного банку України від 29.07.2022 р. № 162. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22#Text>

3. Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету: наказ Державного казначейства України від 12.03.2012р. № 333. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12/paran18#n18>

4. Методичні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку кредитною спілкою та об'єднаною кредитною спілкою: Розпорядження Державної комісії фінансових послуг України від 18.12.2003р. № 171. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0171486-03>

5. План рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова Правління Національного банку України від 11.09.2017р. № 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#n30>

6. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2013р. № 1203. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14>

7. Положення про основи процентної політики Національного Банку України: Постанова Правління Національного банку України від 21.04.2016р. № 277. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0277500-16>

8. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000р. № 2121-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

9. Про заставу: закон України від 02.10.1992р. № 2654-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>

10. Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2015р. № 1219. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16/paran13>

11. Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України: Постанова Правління Національного банку України від 21.02.2018р. № 14. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18>

12. Про затвердження інструкції з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України: Постанова правління Національного банку України від 20.10.2004р. № 495. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1425-04>

13. Про затвердження Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні: постанова правління Національного банку України від 25.09.2018р. № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#n16>

14. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України: Постанова Правління Національного банку України від 04.07.2018 № 75. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18>

15. Про затвердження Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ та внесення змін до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ: наказ Державного казначейства України від 02.04.2014р. № 372 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0426-14>

16. Про затвердження Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України: наказ Державної казначейської служби України від 22.06.2012р. № 758. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1206-12>

17. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами: наказ Міністерства Фінансів України від 24.12.2012р. № 1407. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13>

18. Про затвердження Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України: Постанова Правління Національного банку України від 13.11.2018р. № 120. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0120500-18#n192>

19. Про затвердження Методики формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя: Розрядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.12.2004р. № 3104. URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05>

20. Про затвердження типових форм меморіальних ордерів, інших облікових реєстрів суб'єктів державного сектору та порядку їх складання: Наказ Міністерства фінансів України від 08.09.2017р. № 755. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1416-17>

21. Про затвердження форм карток і книг аналітичного обліку суб'єктів державного сектору та порядку їх складання: Наказ Міністерства фінансів України від 29.06.2017р. № 604. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0895-17>

22. Типова кореспонденція субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами: Наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2015р. № 1219. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-16#n4>

23. Колесніченко А. С. Облік і звітність у формуванні ефективного інформаційно-аналітичного забезпечення системи управління суб'єктів господарювання фінансово-кредитної та бюджетної сфери. *Бізнес Інформ*, 2017. № 1(468). С. 256-262.

24. Chendeh, Christian. (2020). Accounting for banking institutions.

25. Zamanianfar, L., Seraj, S., Kohandel, Z., & Ojaghi, J. (2022). The role of management accounting in banks. *Advances in Finance and Investment*, 3(8), 194-161. doi: 10.30495/afi.2023.1975140.1180

26. Dayan Jacob (2020) Insurance Accounting Basics. FinancePal. July 1st, 2020/ URL: <https://www.financepal.com/blog/insurance-accounting>.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Дисципліна освіта в Уманському національному університеті садівництва. <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=136>

2. Наукова бібліотека Уманського НУС. <https://library.udau.edu.ua/>

3. Науково-виробничий журнал «Облік і фінанси». <http://www.afj.org.ua/ua/>

4. Нормативні документи з бухгалтерського обліку. <http://vobu.ua/ukr/documents/accounting>

5. Професійна газета «Все про бухгалтерський облік». <http://vobu.ua/ukr/>

6. Репозитарій Уманського НУС. <http://lib.udau.edu.ua/>

7. Сайт для бухгалтерів «Бухгалтер 911». <https://buhgalter911.com/uk/>

8. Сайт довідників та аналітичної інформації з бухгалтерського обліку. <https://www.buhoblik.org.ua/>

9. Сайт Міністерства фінансів України. <https://mof.gov.ua/uk>